

Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
Nijverheidsstraat 26-38
1040 Brussel
Tel.: 02/289.76.11
Fax: 02/289.76.09

COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS

RICHTLIJNEN

(R)110210-CDC-1041

met betrekking tot

‘de uitdrukkelijke attestering van de rapportering met betrekking tot de gebruikte methodiek en daadwerkelijke naleving ervan inzake buitendienstgestelde materiële vaste activa’

genomen met toepassing van artikelen 2, §1, 7°, en 27, §1, 4°, van het Koninklijk Besluit van 2 september 2008 betreffende de regels met betrekking tot de vaststelling van en de controle op het totaal inkomen en de billijke winstmarge, de algemene tariefstructuur, het saldo tussen kosten en ontvangsten en de basisprincipes en procedures inzake het voorstel en de goedkeuring van de tarieven, van de rapportering en kostenbeheersing door de beheerders van distributienetten voor aardgas

10 februari 2011

INHOUDSOPGAVE

I.	WETTELIJK KADER.....	3
II.	DOELSTELLING.....	4
III.	RICHTLIJNEN	6

I. WETTELIJK KADER

1. De COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS (CREG) bepaalt hierna haar richtlijnen met betrekking tot de opbouw van de attestering door de revisoren over de door de distributienetbeheerders gebruikte methodiek en daadwerkelijke naleving ervan inzake buitendienstgestelde materiële vaste activa. Een dergelijke uitdrukkelijke attestering door de revisoren wordt voorzien in artikel 27, §1, 4°, van het Koninklijk Besluit van 2 september 2008¹ en maakt deel uit van het jaarverslag van de distributienetbeheerders.

2. Een uitdrukkelijke attestering van de toegepaste methode tot buitendienststelling van materiële vaste activa is gelinkt aan de bepalingen opgenomen in artikel 2, §1, 7°, van hetzelfde Koninklijk Besluit, waarin de op de buitendienstgestelde activa rustende meerwaarden als onderdeel van het totaal inkomen van de distributienetbeheerder worden aangemerkt:

“7° de geboekte minderwaarden en het deel van de meerwaarde bepaald in artikel 4, § 1, betreffende uitrustingen die buiten gebruik worden gesteld in de loop van het desbetreffende jaar, voor zover de bedragen verband houdende met het deel van de meerwaarde worden geboekt op een passief reserve van de netbeheerder. De Commissie controleert de overeenstemming tussen de evolutie van deze reserves en de geregistreerde buitendienststellingen. De door de DNB gehanteerde methodiek ter bepaling van de technische buitendienststellingen wordt door de revisor van de betrokken DNB geattesteerd.

De meerwaarde bepaald in artikel 4, §1, wordt afgeboekt en in de kosten opgenomen à rato van 2 % per jaar in de eerste regulatoire periode. Na afloop van het derde jaar van elke regulatoire periode wordt het voortschrijdende gemiddelde van de buitendienststellingen over de voorbije 4 jaren bepaald. Dit voortschrijdend gemiddelde wordt toegepast in de eerstvolgende regulatoire periode.”

¹ Koninklijk Besluit van 2 september 2008 betreffende de regels met betrekking tot de vaststelling van en de controle op het totaal inkomen en de billijke winstmarge, de algemene tariefstructuur, het saldo tussen kosten en ontvangsten en de basisprincipes en procedures inzake het voorstel en de goedkeuring van de tarieven, van de rapportering en kostenbeheersing door de beheerders van distributienetten voor aardgas.

3. Conform artikel 15/5^{decies} van de Gaswet² is de CREG bevoegd voor de goedkeuring van het totaal inkomen en de tarieven van de distributienetbeheerders.

Artikel 2, §1, 7°, van het Koninklijk Besluit van 2 september 2008 merkt de financiële impact van buitendienstgestelde materiële vaste activa aan als onderdeel van het totaal inkomen en artikel 27, §1, 4°, eist ter ondersteuning van deze financiële impact een uitdrukkelijke attestering van:

- de door de distributienetbeheerder verstrekte rapportering met betrekking tot de gebruikte methodiek inzake buitendienstgestelde materiële vaste activa;
- de daadwerkelijke naleving van deze methodiek.

4. De voormelde attestering is niet enkel van belang in de opvolging en ex-post controle van de jaarlijkse rapportering van de distributienetbeheerders door de CREG, maar is naar toekomstige opvolging toe ook van belang voor de bepaling van de tarieven in volgende regulatoire periodes. Dit blijkt onder andere ook uit artikel 5, §1, derde streepje³, van voormeld Koninklijk Besluit.

II. DOELSTELLING

5. Het Koninklijk Besluit van 2 september 2008 luidt een nieuw tijdperk, in de tariefregulering in. Van de vroegere éénjarige tariefperiodes wordt vanaf het exploitatiejaar 2009 overgestapt naar meerjarige tariefperiodes, zijnde periodes van vier jaar.

² De wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen.

³ In artikel 5, §1, derde streepje, van het Koninklijk Besluit van 2 september 2008 wordt bij de ontwikkelingsregels van het gereguleerd actief eveneens verwezen naar:

“- het in mindering brengen van de meerwaarde, toekomend aan de materiële vaste activa zoals vermeld in het gereguleerde actief, bepaald in artikel 4, §1. Deze meerwaarde wordt afgeboekt en in de kosten opgenomen à rato van 2 % per jaar in de eerste regulatoire periode. Na afloop van het derde jaar van elke regulatoire periode wordt het voortschrijdende gemiddelde over de voorbije 4 jaren bepaald. Dit voortschrijdend gemiddelde wordt toegepast in de eerstvolgende regulatoire periode.”

6. Naast de overstap naar een meerjarige tariefperiode bevat het Koninklijk Besluit zowel voor de CREG als voor de distributienetbeheerders heel wat wijzigingen ten opzichte van het voorgaande regelgevend kader. Eén van deze belangrijke wijzigingen is dat artikel 2 van het Koninklijk Besluit van 2 september 2008 een overzicht geeft van een aantal specifieke elementen van het totaal inkomen van de distributienetbeheerder. Het is uiteindelijk dit totaal inkomen dat de distributienetbeheerder via toepassing van door de CREG goedgekeurde tarieven dient te recupereren.

7. Artikel 2, §1, 7°, van het Koninklijk Besluit van 2 september 2008 geeft als onderdeel van het totaal inkomen: *‘de geboekte minderwaarden en het deel van de meerwaarde ... betreffende uitrustingen die buiten gebruik worden gesteld in de loop van het desbetreffende jaar ...’*.

In het tweede lid van artikel 2, §1, 7°, wordt voor de eerste regulatoire periode (2009-2012), de meerwaarde à ratio van 2% in de kosten opgenomen. De bedoeling is om het percentage van 2% naar de toekomst toe te verfijnen op basis van de werkelijk vastgestelde buitendienststellingen bij de distributienetbeheerders.

Net om deze werkelijke buitendienststellingen bij de distributienetbeheerders zo getrouw mogelijk weer te geven is zowel in artikel 2, §1, 7°, als in artikel 27, §1, 4°, sprake van een uitdrukkelijke attestering door de revisoren.

8. Uiterlijk op 1 maart 2010⁴ moesten de distributienetbeheerders hun jaarlijkse rapportering over het exploitatiejaar 2009 bij de CREG indienen. Deze jaarverslagen moeten de CREG in staat stellen de ex-post controle op de tarieven uit te voeren. En zoals reeds vermeld voorziet artikel 27, §1, 4°, als onderdeel van deze jaarverslagen een uitdrukkelijke attestering door de revisoren van de rapportering met betrekking tot de gebruikte methodiek en daadwerkelijke naleving ervan inzake buitendienstgestelde materiële vaste activa.

9. De CREG heeft in de loop van het jaar 2010 de analyse van de jaarverslagen van de distributienetbeheerders opgestart en voor een aantal onder hen reeds de saldi over het exploitatiejaar 2009 vastgelegd. Echter binnen de jaarverslagen van de distributienetbeheerders werden enorme verschillen vastgesteld inzake de aangeleverde specifieke attesteringen over buitendienststellingen.

⁴ Conform artikel 27, §1, eerste lid, van het Koninklijk Besluit van 2 september 2008.

Deze verschillen zijn zeer uiteenlopend van aard: attesteringen over specifieke cijfers, algemene attesteringen over interne beheersmaatregelen, verschillen in de toegepaste controlestandaarden, etc.

10. Teneinde te komen tot een zekere uniformisering van de door de revisoren aangeleverde attesten wenst de CREG met deze richtlijnen een inzicht te geven in de manier waarop ze haar informatiebehoefte met betrekking tot dit onderwerp wenst ingevuld te zien. Zij dient hierbij te benadrukken dat haar bevoegdheden begrensd zijn door de wet en dat de richtlijnen vervat in dit document dienen geïnterpreteerd te worden op een manier die volledig in overeenstemming is met de geldende regelgeving.

11. De CREG herinnert in dit verband vooreerst aan de bevoegdheid die zij put uit artikel 15/5*decies* van de Gaswet. Deze bevoegdheid bestaat erin dat zij de distributienettarieven op basis van de voorstellen die haar daartoe worden voorgelegd door de distributienetbeheerders, goedkeurt en dat zij ex-post controle uitoefent op de door de distributienetbeheerders toegepaste tarieven. Het is evident dat de onderhavige richtlijnen geen afbreuk kunnen doen aan de opdracht die de wetgever de CREG gegeven heeft om de tarieven van de distributienetbeheerders, zowel ex-ante als ex-post, aan een onderzoek te onderwerpen. De CREG moet de door de distributienetbeheerders ingediende dossiers op hun echte merites beoordelen rekening houdend met de reële omstandigheden, zonder dat zij uiteraard mag vervallen in willekeur. Dit betekent dat de CREG bij de beoordeling van de concrete dossiers ingediend door de distributienetbeheerders moet kunnen afwijken van deze richtlijnen en daartoe zelfs verplicht is indien deze dossiers daartoe noodzakelijk zijn. De richtlijnen zijn derhalve niet reglementair of dwingend van aard, maar geven enkel aan hoe de CREG zich voorneemt de attestering inzake buitendienststellingen door de revisoren te beoordelen.

III. RICHTLIJNEN

12. Na overleg met het Instituut der Bedrijfsrevisoren blijkt dat de attestering over de methodiek van de buitendienststelling van activa niet specifiek voorzien is in de huidige Belgische controlenormen of adviezen.

13. Artikel 27, §1, 4°, van het Koninklijk Besluit van 2 september 2008 voorziet een attestering door de revisor die is opgebouwd uit twee delen:

- 1- attestering van de rapportering met betrekking tot de gebruikte methodiek inzake buitendienstgestelde materiële vaste activa^{5 6};
- 2- attestering van de daadwerkelijke naleving van deze methodiek.

14. De CREG beschouwt de opdracht van de revisor als een opdracht tot het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de rapportering van de distributienetbeheerder⁷.

15. Het doel van een dergelijke uitdrukkelijke attestering is het bekomen van een rapport over de beschrijving, opzet en werking van de interne beheersmaatregelen (= methodiek) van de distributienetbeheerder.

Dit rapport bevat:

- 1- een uitgebreide beschrijving – aangeleverd door de distributienetbeheerder - van het systeem inzake buitendienstgestelde materiële vaste activa en de interne beheersmaatregelen (= methodiek) die daarbij werden opgezet, met doorloop van de volledige keten, zowel technisch als financieel;
- 2- een attestering dat de beschreven methodiek gedurende de gespecificeerde verslagperiode op afdoende wijze is opgezet en geïmplementeerd;
- 3- een attestering dat de beschreven methodiek gedurende de gespecificeerde verslagperiode effectief heeft gewerkt.

De attestering omvat dus niet enkel de verklaring van de revisor maar ook de bijlage met beschrijving van het systeem en de samenvatting van de controles die door de revisor werden uitgevoerd, waarnaar in de verklaring verwezen wordt .

16. De CREG stelt voor dat de bedoelde rapportering in overeenstemming zou zijn met de *Assurance Engagements (ISAE)* opgenomen in de *International Standards on Auditing*

⁵ Waarbij als buitendienstgestelde / buitengebruikgestelde materiële vaste activa worden beschouwd: De aan het gebruik binnen de gereuleerde netactiviteit onttrokken materiële vaste activa. Waarbij als criterium geldt dat dergelijke activa niet langer duurzaam bijdragen tot de gereuleerde activiteit en bijgevolg geen uitzicht geven op toekomstige economische voordelen.

⁶ De rapportering met betrekking tot de gebruikte methodiek inzake buitendienstgestelde materiële activa wordt opgesteld door de distributiebeheerder of de gemeenschappelijke entiteit (zie randnummer 18)

⁷ Opdracht met een redelijke mate van zekerheid = *Reasonable Assurance Engagement* zoals vermeld in ISAE 3000 en ISAE 3402.

uitgevaardigd door IFAC, en meer in het bijzonder *ISAE 3000 Assurance Engagements other than audits or reviews of historical financial information* (en *3402 Assurance Reports on controls at a service organization* met een type 2 rapportering⁸ van toepassing vanaf 15/06/2011) (zie bijlage).

Deze standaarden zijn internationaal aanvaard en toegepast en zijn door de revisoren voldoende gekend.

17. De rapportering is bestemd voor de CREG, de distributienetbeheerder (en de overkoepelende structuur van de distributienetbeheerder (indien van toepassing) zie randnummer 18) en wordt gebruikt in het kader van de jaarlijkse rapportering. Gelet op de wettelijke verplichting in verband met de aflevering van het rapport maakt de verklaring en de bijlage deel uit van de documenten op basis waarvan de CREG een beslissing zal nemen over de jaarlijkse saldi. Rekening houdend met de beroepsmogelijkheden tegen voornoemde beslissing kan het controledossier van de CREG (of onderdelen ervan) overgemaakt worden aan de hieromtrent bevoegde beroepsinstanties. Aangezien deze attestering wordt opgesteld op basis van wettelijke bepalingen, moet dit document, dat aanvankelijk beperkt wordt tot de bestemmingen, ook kunnen gebruikt worden in een beroepsprocedure.

18. De administratieve organisatie van een aantal distributienetbeheerders werd ondergebracht in een gemeenschappelijke entiteit, zijnde een exploitatie- of werkmaatschappij. Volgende werkmaatschappijen worden op dit moment geïdentificeerd: EANDIS voor: Gaselwest, Intergem, Iverlek, Iveka, Imewo, Imea, Sibelgas noord, ORES voor: IEH, IGH, Ideg, Interlux, Interest, Intermosane, Simogel, Sedilec, BNO voor: Sibelga en INFRAX voor: InterEnergia, Infrac West, IVEG en PBE.

De attestering voor deze distributienetbeheerders kan gebeuren op niveau van de werkmaatschappij indien voldoende steekproeven worden uitgevoerd over alle entiteiten die deel uitmaken van het overkoepelend geheel.

Een duidelijke uiteenzetting over de uitvoering van de opdracht en de verslaggeving wordt bij voorkeur in de opdrachtbrief tussen de vennootschap en de revisor opgenomen.

⁸ In ISAE 3402 wordt een type 2 rapport als volgt omschreven: Rapport over de beschrijving, opzet en werking van de interne beheersingsmaatregelen ... (*Report on the description, design and operating effectiveness of controls* ...).

19. De CREG heeft als regulator binnen zijn wettelijke bevoegdheden een taak die kan worden omschreven als toezichthouder.

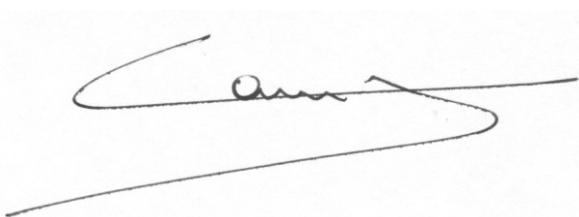
De CREG heeft als toezichthouder de bevoegdheid om enerzijds de tarieven, op voorstel van de distributienetbeheerders, goed te keuren (ex-ante) en om ex-post controle uit te oefenen op de toepassing van deze tarieven door de netbeheerders, om zo te komen tot de berekening van de saldi over de voorbije exploitatiejaren.

De taak van de (commissaris)revisor wordt vervuld op een onafhankelijke wijze vanuit een externe auditfunctie en heeft tot doel het afleveren van een opinie aangaande de (financiële) staten, die geen rechtstreekse (financiële) sanctie tot gevolg heeft.

De werkwijzen van toezicht en audit zijn echter fundamenteel verschillend: immers bij toezicht wordt meestal gebruik gemaakt van gegevensgerichte controles, waarbij voor audit gewerkt wordt op basis van een auditrisicomodel, en gesteund wordt op de administratieve organisatie / interne beheersmaatregelen, aangevuld met gegevensgerichte controles.

20. Indien de CREG bij de invulling van haar rol als toezichthouder, onder andere uitgeoefend via specifieke en gegevensgerichte controles bij de distributienetbeheerders vaststellingen doet die leiden tot het vaststellen van onredelijke kosten en/of kosten die niet noodzakelijk zijn voor de zekerheid, de efficiëntie en de betrouwbaarheid van het net, dan kan de CREG deze kosten conform het geldend regelgevend kader verwerpen. Deze correctie zal geen afbreuk doen aan de verklaring van de revisor en is gebaseerd op feitelijke vaststellingen.

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas

Guido Camps
Directeur

François Possemiers
Voorzitter van het Directiecomité